

ת"פ 41271/08/14 - מדינת ישראל נגד פואד סויטו

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 41271-08-14 מדינת ישראל נ' סויטו(עציר)

בפני כב' השופטת דיאנה סלע

מדינת ישראל

המאשימה

- נ ג ד -

הנאשם

פואד סויטו (עצור) באמצעות ב"כ עו"ד משה אביטל

גזר דין

הנאשם, יליד 96', הודה והורשע בעובדות כתב אישום אשר תוקן במסגרת הסדר טיעון, בעבירות דלקמן: קשר לפשע (שוד) - לפי סעיף 499(א)(1) + 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); החזקת נשק שלא כדין - לפי סעיף 144(א) רישא + 29 לחוק העונשין; שוד בנסיבות מחמירות - עבירה לפי סעיף 402(ב) + 29 לחוק העונשין ואיומים - לפי סעיף 192 + 29 לחוק העונשין.

עובדות כתב האישום המתוקן בתמצית.

1. א. בין הנאשם לבין מוחמד (בן סמיר) עשאן מג'דידה-מכר (להלן: עשאן) קיימת הכרות מוקדמת. עובר ליום 19/7/14, במועד שאינו ידוע מדויק למאשימה, הגיע לחזקתם של הנאשם ועשאן אקדח 9 מ"מ, שבכוחו לירות כדור או קליע שבכוחם להמית אדם ושהנו נשק כהגדרתו בחוק העונשין (להלן: האקדח).

ב. ביום 19/7/14 קשרו הנאשם ועשאן קשר לשדוד באמצעות האקדח את נשקו של השומר, בעסק לשיווק משקאות באזור התעשייה בכפר מכר (להלן: השומר והעסק, בהתאמה). במסגרת הקשר הגיעו השניים אל העסק באותו יום, סמוך לשעה 23:00, כשהאקדח בחזקתם. הם קרבו אל עמדת השמירה, בה שהה השומר (להלן: העמדה), ובהגיעם לדלת הזכוכית בכניסה אליה, כיוון הנאשם את האקדח לעבר השומר, ודרש ממנו להוציא את נשקו. משהשיב השומר כי אין לו נשק, דרך הנאשם את האקדח ודרש מהשומר לקום ולפתוח את הדלת. כל זאת עשו הנאשם ועשאן בכוונה לאיים על השומר, להפחידו ולגרום לו לבצע את הוראתם, לפתוח את דלת העמדה, ולמנוע ממנו להתנגד לביצוע שוד, בכדי להשיג את הנשק שסברו כי הוא מחזיק ברשותו.

השומר בפחדו פתח את הדלת, הנאשם ועשאן נכנסו לתוך העמדה, כשהנאשם מכוון את האקדח לכיוון השומר בשלב זה, נטל עשאן סכין מטבח בעלת להב באורך 10.5 ס"מ (להלן: הסכין) אשר היתה מונחת על שולחן בעמדה, כיוון את הסכין לעבר השומר, איים עליו ודרש ממנו למסור לידם את נשקו. בהמשך, ערך עשאן חיפוש על גופו של השומר כשהוא מאיים עליו באמצעות הסכין, ולאחר מכן ערך חיפוש בעמדה, בעוד הנאשם מאבטח אותו, ומכוון את האקדח לכיוון השומר.

ג. בשלב מסוים, הגיע אדם בשם שפיק ברכבו (להלן: שפיק והרכב, בהתאמה), סמוך לעמדה. עשן הורה לנאשם לירות לעבר הרכב, ואילו השומר ביקש מהם שלא לירות לעברו. הנאשם ועשן יצאו מהעמדה, קרבו אל הרכב, ודרשו משפיק לעזוב את המקום, בעודם מאיימים עליו בפגיעה שלא כדין בגופו באמצעות הנפת האקדח לעברו, בכוונה להפחידו, להקניטו ולגרום לו לעזוב את המקום. בפחדו, נסע שפיק מהמקום.

לאחר מכן, שבו הנאשם ועשן אל העמדה, עשן המשיך לערוך חיפוש במקום, ואילו הנאשם איים על השומר כי ישרוף את העמדה ויהרוג אותו. משלא מצאו אקדח במסגרת חיפושיהם, נטל עשן פלאפון מסוג סאמסונג גלאקסי S5 ומחשב אייפד מיני (להלן: הפלאפון והמחשב, בהתאמה), אותם מצא בעמדה והשייכים לשומר, בלא הסכמתו, כשהוא והנאשם מתכוונים בשעת הנטילה לשלול את הפלאפון והמחשב שלילת קבע מהשומר. לאחר מכן אמרו השניים לשומר כי עשו לו טובה בכך שהשאירו אותו בריא ושלם, ונמלטו מהעמדה כשברשותם המחשב והפלאפון.

2. עשן - אשר נגדו הוגש כתב אישום נפרד בת.פ. 41294-08-14 מ"י נ. עשן, בבית המשפט המחוזי בחיפה, בפני כב' הש' ד. פיש - הורשע על יסוד הודייתו בעובדות המפורטות בכתב אישום, אשר תוקן במסגרת הסדר טיעון. דינו נגזר, לאחר שנתקבל תסקיר חיובי של שירות המבחן, למאסר בפועל למשך 18 חודשים ומאסר על תנאי.

ראיות לעונש

3. תסקיר שירות המבחן

קצינת המבחן אשר סקרה את נסיבותיו האישיות של הנאשם, בן ה- 19, לא באה בהמלצה טיפולית בעניינו, והמליצה על הטלת ענישה קונקרטית ומוחשית, אשר תחדד עבורו את הגבול מפני הישנות התנהגות עוברת חוק.

א. בתסקיר תואר הרקע הנורמטיבי של הנאשם, הנעדר עבר פלילי, אשר גדל במשפחה תומכת, גילה במהלך חייו יכולות תפקודיות תקינות, סיים 12 שנות לימוד ועבד לסירוגין בבנין עם אביו, אשר הפסיק לעבוד לפני כשנתיים. הנאשם נעצר למשך שלושה חודשים, שוחרר לחלופה בבית דודיו והשתלב בקבוצה לעצורי בית בשרות המבחן. מנחי הקבוצה דיווחו כי הנאשם התמיד ונכח בחמישה מפגשי הקבוצה, אך ביטא עמדה קורבנית והתקשה לשאת באחריות לעומד בבסיס מעורבותו בעבירות על החוק. כעבור שלושה חודשים הסגיר עצמו למשטרה, בטענה כי דודיו התקשו להתמיד בפיקוח וללוותו למפגשים בשירות המבחן, ונעצר שוב. הנאשם ביטא תסכול רב ממעצרו, לראשונה בחייו, תחושה של חוסר שייכות, איום ופחד.

ב. קצינת המבחן ציינה כי בהתייחסותו לביצוע העבירה, אישר הנאשם את המיוחס לו בכתב האישום המתוקן, באופן חלקי בלבד, ניסה למזער ולהפחית את חלקו במעשים, והשליך את האחריות לביצוע העבירה על חברו ושותפו עשן, אותו הציג בפניה כאדם בעייתי המנהל אורח חיים התמכרותי, עובדות אשר נודעו לו לדבריו רק

אחרי ביצוע העבירות. הנאשם מסר כי עשן שכנע אותו לבצע את השוד, הוא התנגד בתחילה, אך בסופו של דבר נענה, ולא ידע שיש בידי שותפו אקדח. שותפו הוא שגנב את מכשירי הפלאפון והאייפד מהשומר. הוא שלל בפניה כל התנהלות אלימה כלפי השומר, התקשה לבחון מניעיו לביצוע העבירה, ולהכיר בחלקים האלימים באישיותו, בנוסף, נעדר גילוי אמפתיה כלפי השומר, וחווית הפחד והאיום בהם היה נתון נוכח התנהלותם.

ג. קצינת המבחן התרשמה כי קיים סיכון להישנות ביצוע התנהגות דומה בעתיד, בהפנותה לאמור בתסקיר, ובהוסיפה כי הנאשם חיפש ריגושים והתחבר לחברה שולית. בין השאר ציינה כי תיאוריו היו קונקרטיים ומצומצמים, למרות שגילה שליטה בשפה העברית.

ד. נוכח כל המקובץ, עקב העדר לקיחת אחריות למיוחס לו בכתב האישום המתוקן, העדר אמפתיה לקרבן מעשיו, נמנעה מהמלצה טיפולית בעניינו, והמליצה על הטלת ענישה קונקרטית ומוחשית, כאמור.

4. הסנגור ביקש להפנות את הנאשם לקבלת תסקיר משלים, בטענה כי השיחה בבית המעצר בינו לבין קצינת המבחן התנהלה בעברית, ללא מתורגמן לערבית. קצינת המבחן, אשר נתבקשה להגיב, ציינה כי השיחה אכן התנהלה בעברית, אך היא התרשמה כי הנאשם הבין את תכניה, ענה לשאלותיה לגופן, לא דיווח על קושי בהבנה, והיא לא התרשמה מקיומו של קושי כזה. לו כך היה, היתה מקיימת שיחה נוספת באמצעות מתורגמן. עם זאת, הודיעה כי לא תהיה מניעה לקיים שיחה נוספת באמצעות מתורגמן, אם בית המשפט יורה על כך.

הסנגור הודיע כי לא יתנגד לדחיית הדיון למשך חודש, וכי יסכים להארכת מעצרו של הנאשם ככל שידרש. משכך, הוריתי על קבלת תסקיר משלים, על אף התנגדות המאשימה.

5. שירות המבחן הגיש תסקיר משלים, לאחר מפגש נוסף בעזרת מתורגמן, וחזר על עמדתו הקודמת.

קצינת המבחן ציינה כי התייחסותו ותאוריו של הנאשם, גם באמצעות מתורגמן היו קונקרטיים, מצומצמים ונעדרו כל מימד רגשי, וכי הוא אישר את כל הפרטים שנמסרו במפגש הראשון. ביחס לביצוע העבירה הנדונה, הציג עמדה זהה לזו אותה הציג בעבר, והמפורטת לעיל.

לגבי הקבוצה לעצורי בית בשירות המבחן, בה השתלב הנאשם בעבר, ציין כי אהב להגיע למפגשים ונעזר בהם, זאת בניגוד לדיווחו של מנחה הקבוצה, כאמור לעיל, לפיו (בין היתר), הנאשם לא עבר שינויים משמעותיים באותה תקופה. עם זאת, קצינת המבחן כתבה כי הנאשם הצהיר על רצונו להשתלב בהליך הטיפול, אף במסגרת ריצוי עונש במאסר.

כן נכתב כי לאחר שיחה נוספת עם הנאשם, הועמקה התרשמותו של שירות המבחן, כפי שהובאה בתסקיר הקודם, כי קיים סיכון להישנותה של התנהגות דומה בעתיד, מטעמים שפורטו.

ייאמר כבר עתה, כי משנשאל הנאשם בישיבת הטיעון לעונש אם הוא מבקש לחזור בו מהודייתו, השיב בשלילה ועמד על הודייתו.

6. עדי אופי

א. האיל סויטאט, בן ה-29 בן דודו ובן כפרו של הנאשם, סיפר על משפחתם. הוא עצמו גשש בכיר בגזרת גבול מצרים, ובני המשפחה נאמנים למדינה, משרתים אותה, ואינם עוברי חוק. הם מגדלים את הילדים **"על הצד הטוב ביותר"**, מופתעים מ**"התופעה הזו של הנאשם"**, ולא הכירו את חבריו. לנאשם אחים, בני דודים ודודים ששירתו בצבא, וכן אחים סטודנטים שסיימו ללמוד באוניברסיטה. האיל אישר כי הנאשם צעיר ממנו בכעשר שנים, וכי הוא מכירו מאז היה ילד קטן. (עמ' 20 לפרוט', ש' 16-22).

ב. מוחמד סויטו, אחיו של הנאשם, בן 24, סיפר כי הוא אדריכל, יועץ בטיחות ועובד בחברת נפתלי רון בחיפה. לדבריו, מדובר במשפחה לומדת, תומכת במדינה, והנאשם, אשר עבד בזמנו עם אביו בבנין, נגרר אחרי אנשים בעייתיים, בין השאר כי המשפחה גרה בשכונה בעייתית במקצת. לדבריו, הוא מבטיח שהנאשם **"לא יחזור על דבר כזה בחיים"**, והמשפחה תתמוך בו, תחבק אותו ותשלח אותו ללמוד, בעודו **"מקווה שתנקטו בו בצעדים הכי טובים"**. כן אמר כי הוא יכול להעסיק את אחיו בעוד שנה שנתיים, כאשר יהיה עצמאי. (עמ' 23 לפרוט', ש' 16-21).

ג. ב"כ הנאשם הגיש מספר תעודות, המלמדות לדבריו על **"הדינמיקה של הכפר והמשפחה"**. מדובר בתעודות של אחי הנאשם, אשר היה בצבא קבע ושתי תעודות הצטיינות שלו. תעודה של מוחמד סויטו, הנדסאי בניהול פרויקטים, אדריכלות; תעודות של אחותו המורה, לרבות מהאוניברסיטה, וכן תעודה של אח נוסף שהתקבל ללימודים באוניברסיטת בן גוריון.

7. טיעוני המאשימה לעונש

א. המאשימה עתרה להשית על הנאשם מאסר בפועל, ברף העליון של מתחם הענישה, אותו העמידה על טווח שבין שנה וחצי לארבע וחצי שנות מאסר, מאסר על תנאי משמעותי ופיצוי לשומר.

ב"כ המאשימה הדגיש את חומרתה של עבירת השוד בנסיבותיה דידן, והפנה לפסיקה של בית המשפט העליון באשר לגישה המחמירה שיש לנקוט כלפי מבצעה בכלל, וכלפי קורבנות הנמצאים בגפם במקום עבודתם בשעת לילה מאוחרת בפרט. הוא ציין את החובה האזרחית להגן על אזרחים מפני פשיעה, וטען כי הקלה בענישה בכגון דא משמעותה התאכזרות כלפי חפים מפשע. לטענתו, מתבטאת החומרה בכך שהנאשם ושותפו בחרו בשומר בודד שאינו חמוש, העובד בגפו בשעות הלילה, השפילו אותו וביזוהו, כאשר הנאשם ערך חיפוש על גופו, למרות שאמר להם שאין ברשותו אקדח.

ב. אשר לפרמטרים הרלוונטיים לענישה טען, כי הערכים החברתיים שנפגעו, גם עקב העבירות בנשק, הם ביטחון הציבור ורכושו בכלל, וביטחון השומר ורכושו הפרטי בפרט. לטענתו, יש להוסיף תופעות אלה של הימצאות נשק ברחובות והגעתו לידיים עברייניות מהשורש, כדי למנוע הסלמה של האלימות.

ג. לגבי מתחם הענישה ההולם, טען כי מלכתחילה סבר שבגין החשיבות של הערכים החברתיים שנפגעו ומדיניות הענישה הנהוגה, יש להעמידו בין חמש לשבע שנות מאסר. ואולם, נוכח גזר דינו של עשאן, עליו לא הוגש ערעור, העמידה המאשימה את המתחם המבוקש בטווח שבין שנה לבין ארבע וחצי שנים, וביקשה כאמור לגזור מאסר ברף העליון של מתחם הענישה.

ד. ב"כ המאשימה טען להתקיימות של מרבית הפרמטרים שנקבעו בסעיף 40ט. לחוק העונשין: התכנון שקדם לביצוע העבירה, חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירות, הנזק שנגרם ושהיה צפוי להגרם מביצוע העבירות, האכזריות, האלימות וההתעללות של הנאשם בשומר נפגע העבירה, יכולתו של הנאשם - שהיה בגיר - להבין את הפסול במעשיו, להימנע מהם ולשלוט בהם. כן הפנה לערך של הרתעת היחיד והרבים, וטען כי רק עונש משמעותי יכול להרתיע את הנאשם מביצוע עבירות בעתיד, ולסייע במיגור התופעה של פגיעה באנשים העובדים בשעות הלילה לפרנסתם. הנאשם לא עשה כל מאמץ לתקן את תוצאות העבירה, לפצות את השומר או להשיב לו את רכושו, ולא הורתע ממעשיו.

הוא הפנה לתסקיר השלילי בעניינו של הנאשם, ציין כי שירות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית בעניינו במסגרת השרות, אלא על הטלת ענישה קונקרטית ומוחשית, אשר תחדד עבורו את הגבול מפני הישנות התנהגות עוברת חוק. זאת, בין השאר משלא שלא נלקחה אחריות מלאה למעשים על ידי הנאשם, הוא מתקשה לזהות חלקים אלימים באישיותו, ווהערכה היא כי קיים סיכון להישנות התנהגות דומה בעתיד. עוד נטען שלגרסת הנאשם בפני שירות המבחן, עשאן הוא זה שהביא את האקדח מביתו (לא למותר לציין כי עשאן טען טענה זהה בהליך אותו ניהל בפני כב' הש' פיש).

כן הדגיש כי הטלפון לא הוחזר למתלונן, אלא שהמכשיר אותר על ידי המשטרה אצל אדם שרכשו מבלי לדעת שמדובר ברכוש גנוב.

לפיכך, עתר להטיל על הנאשם עונשים משמעותיים, כמפורט לעיל.

טיעוני ב"כ הנאשם לעונש

8.

א. הסנגור ביקש שלא להחמיר עם הנאשם, להתחשב בנסיבותיו המקלות, ולגזור עליו עונש המצוי ברף התחתון או באמצעו של מתחם הענישה ההולם במקרה זה, הנע לשיטתו בין 6 ל-24 חודשי מאסר בפועל, דהיינו בין 12 ל-18 חודשי מאסר בפועל.

ב. הסנגור, אשר לא כפר בחומרת המעשים והעבירה בה הורשע הנאשם, הדגיש את החשיבות בהתאמת הענישה לנסיבותיו של כל מקרה ומציאת האיזון הראוי במכלול השיקולים.

לטענתו, מדובר בצעיר, אשר היה בן 18 וחודש בעת ביצוע העבירות, "בגיר צעיר" על משמעות המושג, נעדר

עבר פלילי, אשר גדל במשפחה נורמטיבית לכל דבר וענין, אשר עולם הפשע זר ואינו מוכר לה. אחיו מהנדס, אחותו מורה, ואח נוסף הינו יוצא צבא קבע בצה"ל. המשפחה היא בת העדה המוסלמית, אשר אין עליה חובה להתגייס לצה"ל, אך בניה משרתים בצה"ל. גם הנאשם היה עתיד להתגייס, אלמלא ביצע את העבירה עליה הוא נותן את הדין כעת.

ג. לשיטתו, ביצע הנאשם את העבירה על רקע קשיים כלכליים שכן הוריו נתמכים על ידי המוסד לביטוח לאומי. לטענתו, המעשה לא בוצע על רקע בצע כסף או כי ראה מול עיניו מטרות רווחיות קלות. ועוד, לו בוצע המעשה זמן קצר לפני כן, היה הנאשם נשפט בבית משפט לנוער, ורף הענישה היה שונה לגמרי. הסנגור אף הפנה לפסיקה התומכת בטענותיו.

ד. כן ביקש להתחשב לקולא בכך שהנאשם הודה בשלב מוקדם של ההליך וחסך מזמנו היקר של בית המשפט. עוד יש לזקוף לזכותו שהבין את הרע במעשיו.

לטענתו, אין מדובר באדם שיש לכלאו מאחורי סורג ובריח תקופה ארוכה, אלא בבחור צעיר, נטול עבר פלילי, ועל מעשיו הפסולים הוא מתחרט, מצטער ומתבייש, אך יודע כי זוהי מעידה חד פעמית אשר לעולם לא תשוב. הנאשם נאלץ להתמודד עם השלכות מעשיו, והוא מנסה לשקם את חייו. הסנגור ביקש להתחשב בעת גזירת הדין במשפחתו של הנאשם, והקשיים שנגרמו לה עקב מעשיו.

כן טען כי הנזק שנגרם בנסיבות אינו רב, השומר לא נפגע פיזית, והפלאפון שנגנב ממנו הוחזר לו על ידי הנאשם.

ה. הוא ציין כי הנאשם שהה במעצר כשלושה חודשים בתנאים קשים, אותם לא הכיר, ושחרר לבית דודו. משלא הסתדר שם, הסגיר עצמו כעבור שלושה חודשים, והלכה למעשה הוא עצור בתנאים הקשים מתנאי מאסר כ-11 חודשים, ענין בו יש להתחשב בגזירת עונשו.

יתרה מכך, מעצרו של הנאשם הפגישו עם כישלונותיו ודרבן אותו לערוך חשבון נפש עצמי ולהבין את הטעות בדרך החיים אליה נקלע.

ו. הסנגור הדגיש את העקרון של אחידות הענישה, אך טען כי נסיבותיו של הנאשם קלות מאלה של שותפו. הוא צעיר יותר, האקדח הובא על ידי השותף, ולכן יש להתחשב בו, ולהטיל עליו עונש קל מזה של שותפו. ב"כ המאשימה התנגדה לטענות אלה של הסנגור, הן לגופן, בהעדר הוכחה לטענה זו, והן במישור העקרוני בשל הסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים.

9. **דברי הנאשם:** "אני מצטער, טעיתי ולמדתי לקח, השומר לא קשור ואני מאוד מצטער על מה שקרה עם השומר, ואני בחיים שלי לא אחזור על מקרים כאלה".

שני הצדדים הפנו את בית המשפט לפסיקה התומכת בעמדתם, זה בכה וזה בכה.

דין

10. אין צורך להכביר מלים על חומרת העבירות בהן הורשעו הנאשם ושותפו עשאו. מן המפורסמות כי קשה היא מלאכת גזירת הדין, בעיקר כאשר מדובר באנשים צעירים שביצעו עבירות חמורות. על בית המשפט ליתן ביטוי לשיקולי גמול, מניעה והרתעה (אם כי קרנה של האחרונה ירדה לאחרונה), בקשר עם נסיבות ביצוע העבירות, חומרתן, תדירותן, השפעתן על כלל החברה, ההשלכות היכולות להיגרם מהן כגון מידת הפגיעה בביטחון הציבור, הפחד שמעשים אלה נוטעים בלבו של אדם מן הישוב ועוד; כן מושפעת הענישה מנסיבותיהם האישיות של מבצעי העבירות, גילם, עברם הפלילי, עמדתם לגבי העבירות שבצעו, שיקולי שיקום ועוד; כל זאת, תוך איזון בין האינטרסים השונים. (ראו תיקון 113 לחוק העונשין; ראו גם ע"פ 344/81 מ"י נ' שחר סגל, פ"ד לה(4), 313, מפי כב' הנשיא שמגר; ע"פ 4890/01 מ"י נ' פלוני, פ"ד נו(1), 594, מפי כב' הש' בייניש (כתוארה אז); ע"פ 2163/05 דג'מיל אלייב נ' מ"י (12/12/05), מפי כב' הש' רובינשטיין).

העיקרון המנחה בגזירת עונשו של נאשם הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת העבירה בנסיבותיה ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג העונש המוטל עליו ומידתו; השיקולים לבחינת מתחם העונש ההולם למעשה העבירה הם הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ומידת הפגיעה בו, מדיניות הענישה הנהוגה, ונסיבות הקשורות בביצוע העבירה כמפורט בסעיף 40ט. לחוק העונשין. עקרון ההלימה פורש כיחס הולם בין החומרה של מעשה העבירה ואשם הנאשם לבין חומרת העונש שיושט עליו, וכמבטא את "עקרון הגמול". (ע"פ 1523/10 פלוני נ' מ"י (18/4/12), מפי כב' הש' רובינשטיין, וכן ע"פ 156/80 כוכבי בנימין נ' מ"י, פ"ד לה(4) 744, מפי כב' הש' אלון). סעיף 40ב. לחוק העונשין מאפשר "לשקול נסיבות נוספות הקשורות בביצוע העבירה לשם קביעת מתחם העונש ההולם, וכן נסיבות נוספות שאינן קשורות בביצוע העבירה לשם גזירת העונש המתאים לנאשם".

11. חומרת העבירה והערכים החברתיים שנפגעו בעטיה

חמורים הם מעשיו של הנאשם, אותם ביצע בצוותא חדא עם עשאו. השניים קשרו לבצע שוד מזוין לצורך גניבת נשקו של השומר, החזיק עם עשאו בצוותא אקדח שבכוחו לירות כדור או קליע שבכוחם להמית אדם בלא רשות על פי דין להחזקתו. כאשר האקדח הוחזק בפועל על ידו, גנב עמו בצוותא - בעודם מזוינים בנשק ובסכין - את הפלאפון והמחשב של השומר, ובשעת המעשה או בתכוף לפניו או לאחריו, איים לבצע בו מעשה אלימות כדי להשיג את הדבר הנגנב, לעכבו אצלם או כדי למנוע התנגדות לגניבה או להתגבר עליה; כן איים הנאשם בצוותא עם עשאו על שפיק באמצעות האקדח בפגיעה שלא כדין בגופו, בכוונה להפחידו ולהקניטו.

א. עבירת השוד היא עבירת אלימות קשה וחמורה, מקל וחומר כאשר בוצעה תוך שימוש בנשק חם וקר. מדובר בגניבת רכושו של אחר בכוח הזרוע לצורך עשיית רווח קל, בבחינת "כל דאליים גבר", עבירה הגורמת לאובדן תחושת הבטחון של הציבור, שאינו יודע מתי והיכן תתרגש עליו פורענות. (ראו ע"פ 4177/06 מ"י נ' מיישריף אבו הוידי (21/6/06), מפי כב' הש' ארבל; 1379/11 מוחמד בסול נ' מ"י (31/7/12), מפי כב' הש' (כתוארה אז) נאור).

וכך נקבע:

"כבר נשפכו דיואות רבים על חומרתה של עבירת השוד, המצדיקה ככלל עונש מאסר מאחורי סורג וברית. לא כל שכן כשהיא נעברת בצירוף נשק ("קר" במקרה דנא), ובנסיבות חמורות. בטחונם אישי של עוברי אורח הוא יעוד מרכזי של בית המשפט, ועליהם לעמוד בו, וליתן ידם להנחלת התחושה כי היורד לבטחונם, לכבודם ולרכושם של בני אנוש אחרים, דינו מאסר משמעותי". (ע"פ 5901/10 **גולקו נ' מ"י** (17/5/11), מפי כב' הש' רובינשטיין).

אשר לגישה המחמירה שיש לנקוט בענישה כלפי מבצעי שוד, נקבע:

"ככלל עבירות שוד דין מאסר בפועל, והטעמים לכך ברורים - הצורך בהרתעה ובגמול, וגם בהרחקת העבריין מן החברה לתקופה מתאימה; ויש מהן הנענשות בשנות מאסר רבות, וכך ראוי..." (ע"פ 3219/09 **פיראס חביבי נ' מ"י** (7/7/09), מפי כב' הש' רובינשטיין).

כך גם יוחסה חומרה יתירה לעבירת שוד המבוצעת בצוותא:

"בית-משפט זה כבר קבע, כי עבירות שוד ואלימות ובמיוחד כאלה המבוצעות בצוותא לאחר תכנון מראש, מצריכות תגובה עונשית חמורה ואפקטיבית כמסר של הגנה על ביטחון הציבור וכמסר חינוכי שייקלט בתודעת הציבור (ראו ע"פ 501/93 בורחוב נ' מדינת ישראל (לא פורסם); ע"פ 2566/04 מדינת ישראל נ' כפיר כהן ואח' (לא פורסם))." (ע"פ 3069/05 **מ"י נ' אבוטבול** (2/6/06), מפי כב' הש' גובראן).

יפים לעניינו דבריו של כב' הש' הנדל בע"פ 3907/10 **נעאמנה נ' מ"י** (23/3/11):

"עבירת השוד היא מן הותיקות שבעבירות הפליליות. מימי קדם ועד ימינו, רבו האנשים שערכו בינם לבין עצמם חשבון של סיכויי ההצלחה מול הסיכונים הכרוכים, ונענו לפיתוי הכספי הכרוך באירוע אלים קצר טווח. כנגד פיתוי זה, נאלצה כל חברה אנושית למצוא את הדרכים להיאבק נגד הפגיעה החמורה בה וביחידה. חומרתה של עבירה זו כלפי הפרט מורכבת משני נדבכים משתלבים. האחד, הפגיעה בקניינו של קורבן השוד... והשני, הממד הפוגעני, האלים והמאיים. גם אם יקבל קורבן השוד את כל רכשו בחזרה בלא פגע, לא במהרה יחלימו צלקותיו הנפשיות. נסיבות אישיות קשות והודאת נאשם בעבירה מהוות שיקולים לקולא. אולם, נותר הצורך החברתי להעביר מסר ביחס לחומרתו של שור מזוין והסיוע לו. כדברי כב' הנשיאה ד' ביניש, "בתי המשפט מצווים להרים תרומתם למלחמה באלימות הקשה שפשתה במקומותינו, להטיל עונשים שיהיה בהם כדי להרתיע עבריינים מפני מעשי אלימות ולהגן על שלומם של אנשים תמימים וחסרי ישע" (ע"פ 2566/04 מדינת ישראל נ' כפיר כהן, 3.11.2004)."

12. א. חומרה רבה יש במעשיהם של הנאשמים. העובדות המפורטות בכתב האישום המתוקן מלמדות כי אין מדובר באירוע ספונטני אליו נקלע הנאשם שלא בטובתו, כי אם בעבירה אשר תוכננה מראש על ידו ועל ידי עשן, לשדוד, באמצעות האקדח שהגיע לחזקתם, את נשקו של השומר בעסק. אלה מלמדים

בבירור על תכנון מוקדם ומחושב של המעשה.

ב. בשעת המעשה החזיק הנאשם באקדח, ועשה בו אף שימוש שוב ושוב, באימו על השומר, תוך דריכת האקדח, כדי שיקיים את דרישותיו, ובהמשך על שפיק, על מנת שיעזוב את זירת העבירה. לא זו אף זו, במהלך השוד, נטל עשן סכין שהיתה במקום, ועשה בה שימוש כדי לאיים על השומר, כאקט של הפחדה, השפלה והטלת אימה, תוך כדי החיפוש שערכו על גופו, שעה שהנאשם מכוון לעברו את אקדחו. בסופו של יום, משהבינו הנאשם ועשן כי לא ימצאו נשק אצל השומר, שדדו את הפלאפון שלו ואת מחשבו האישי, ללא היסוס, ונמלטו מהמקום.

ג. הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה ממעשיו של הנאשם ועשן הם בטחון של הציבור בכללותו, שלומו וקניינו, וכן בטחונו, שלומו, בריאותו, שלמות גופו של השומר, וכן קניינו בפרט. (ראו גם ע"פ 21127/13 **גברזניי נ' מ"י** (15/1/14), מפי כב' הש' ג'ובראן). מדובר בערכים חברתיים אשר המחוקק ראה ליתן להם מעמד חוקתי, והפגיעה בהם מחייבת תגובה עונשית הולמת.

ד. אין צורך בדמיון רב כדי לשוות בנפשנו את הפחד והאימה שאחזו בשומר, כאשר ניצבו הנאשם ועשן בפניו כשבידי הנאשם אקדח, עשן נטל סכין מהעמדה, והם מורים לו להעביר לידם את נשקו, אותו לא נשא, ואין לדעת עד היכן ירחיקו במעשיהם הנלוזים.

ה. אין גם צורך להכביר מילים אודות פוטנציאל הפגיעה בחיי אדם הגלום בביצוע נסיון לשוד נשקו של שומר - העובד לבדו בשעות הלילה - בנשק חם וקר. שוד אלים, סופו מי ישרנו. לא אחת, כאשר השודד אינו מקבל את מבוקשו בקלות, ואין מדובר ב"שלל קל ומהיר", עלול האירוע להסתיים באסון של ממש. עם זאת, אני רואה להתחשב בכך שבסופו של יום לא הופעלה נגד השומר אלימות קשה ועל אף שחיפשו על גופו ופגעו בגופו, בכבודו ובפרטיותו, לא נגרמו לו חבלות כלשהן.

התנהלותם של שני השותפים במהלך האירוע מלמדת על בריונות ותעוזה רבה, כמי שאינם רואה עצמם נתונים למוראו של החוק, במטרה להשיג נשק לצרכיהם הנלוזים.

מתחם הענישה

13. א. בעניינו של עשן קבע כב' הש' פיש - בציינו במפורש כי התחשב בהמלצתו של שירות המבחן לענין השיקום - כי מתחם הענישה ההולם בגין ביצוע השוד בנסיבות מחמירות בפרשה הנדונה מצוי בטווח שבין שני המתחמים שהוצעו על ידי שני הצדדים, והוא נע בין שנה לארבע שנות מאסר בפועל.

ב. ב"כ המאשימה, אשר ייצג את המאשימה גם בעניינו של עשן, ציין כי מלכתחילה עתר למתחם בין שנתיים לחמש שנים, אך לאחר שנגזר עונשו של עשן ביקש לקבוע כי מתחם הענישה במקרה הנדון נע בטווח שבין

שנה ל-54 חודשי מאסר בפועל, ואילו הסנגור עתר למתחם הנע בין ששה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות לשתי שנות מאסר.

ג. באי כוח הצדדים הביאו בפני בית המשפט פסיקה בעבירות דומות ובה קשת רחבה של עונשים, זה בכה וזה בכה.

1) פסיקה מטעם המאשימה

ב"כ המאשימה הפנה לפסיקה בה נגזרו על נאשמים בשוד מזוין בצוותא מאסרים לתקופה של 4.5-6.5 שנים: ת"פ (חי') 11179-04-12 מ"י נ' נחמני (21/5/13); ת"פ 11170-04-12 מ"י נ' אודי בן עמר (24/9/12); ע"פ 1804/10 דוחא נ' מ"י (24/11/10); ת"פ (חי') 43026-04-13 מ"י נ' אסדי (5/5/14); ע"פ 3179/13 וויר נ' מ"י (15/6/15). לגבי עבירות בנשק הפנה לפסקי דין בהם הושטו 24-48 חודשי מאסר: ע"פ 9373/10 ותד נ' מ"י (14/9/11); ת"פ (חי') 11904-09-10 מ"י נ' מרזוק (19/5/11); ע"פ 3156/11 זראיעה נ' מ"י (21/2/12); ע"פ 761/07 מ"י נ' אדרי (22/2/12), ועוד.

2) פסיקה מטעם הנאשם

סנגורו של הנאשם הפנה לפסיקה בה הוטלו על נאשמים בעבירות שוד (עם ובלי נסיבות מחמירות) עונשים של עבודות שירות עד 21 חודשי מאסר בפועל: ע"פ 7543/13 ג'דאללה נ' מ"י (24/12/13); ע"פ 190/15 פפו נ' מ"י ואח' (14/4/15); ע"פ 2014/12 מ"י נ' ספרטק שוניה (8/7/12); ע"פ 7006/14 תורג'מן נ' מ"י (23/3/15); ת"פ (י-ם) 28643-04-14 מ"י נ' מקסימוב (8/2/15); ת"פ (י-ם) 1304-05-14 מ"י נ' הלר (1/4/15); ת"פ (חי') 35891-03-13 מ"י נ' קניאל (1/9/13); ת"פ (ת"א) 53805-07-12 מ"י נ' אינדיאשוולי ואח' (29/4/13), ועוד.

ד. לענין האופן לקביעתו של מתחם הענישה והאבחנה בין מתחם הענישה לבין הענישה הנוהגת, המהווה רק אחד הפרמטרים לקביעתו, יפים דבריה של כב' הש' ארבל בע"פ 1323/13 חסן נ' מ"י (5/6/13). מפסקי הדין אליהם הפנו הצדדים עולה כי קשת מעשי השוד האפשריים רחבה היא ומדיניות הענישה תלויה בנסיבותיו הקונקרטיות של כל מעשה שוד וחומרתו. ראו גם ע"פ 4125/14 חרב נ' מ"י (6/1/15), מפי כב' הש' חיות:

"... חשוב לזכור כי קיימת קשת רחבה של מעשי שוד אפשריים הנבדלים זה מזה בנסיבותיהם ובמדרג חומרתם. מידת הפגיעה בערכים החברתיים, וכך גם מדיניות הענישה הנוהגת, תלויים, אפוא, בנסיבותיו הקונקרטיות של מעשה השוד וחומרתו (ע"פ 772/13 יחיא נ' מ"י, פסקה 10 (29.6.2014) (להלן: ענין יחיא)). כך, לא זהה חומרתו של שוד המתבצע בצוותא באישון לילה לאחר תכנון מוקדם ותוך שימוש בנשק, לחומרתו של שוד המתבצע באופן ספונטני ובלתי מתוכנן על-ידי היחיד (ראו למשל: ע"פ 1286/13 אבו ג'ומעה נ' מדינת ישראל, [פורסם בבנו] פסקה 14 (20.1.2014) (להלן: ענין אבו ג'ומעה))." (כן ראו ע"פ 4841/13 ספי נ' מ"י (6/2/14), מפי כב' הש' רובינשטיין).

ה. העונש המרבי הקבוע בצידה של עבירת שוד המבוצעת בצוותא, תוך שימוש בנשק חם וקר, עומד על 20 שנות מאסר. בנסיבות העניין - על אף חומרת העבירה אשר בוצעה בצוותא, תוך שימוש בנשק חם וקר על ידי הנאשם ועשאו, לאחר שקדמו לה תכנון ופעולות הכנה - הצטיידותם של השניים באקדח, באמצעותו איים הנאשם על השומר ואף דרך אותו, בנוסף לשימוש שעה עשאו במהלך השוד בסכין; הערכים החברתיים שנפגעו, מידת הפגיעה בהם תוך התחשבות לקולא בכך שלא נגרמו פגיעות לגוף, כאמור, ומדיניות הענישה הנוהגת והנסיבות הקשורות בביצוע העבירה - משעתרה המדינה למתחם בין שנה ל-54 חודשים, איני רואה לסטות לחומרא מהמתחם המבוקש.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה

14. הענישה היא לעולם אינדיבידואלית, ובית המשפט ישקול גם שיקולים הנוגעים לנסיבותיו האישיות של הנאשם, גילו, עברו, לקיחת אחריות על ידו, חרטתו, שיתוף הפעולה שלו עם רשויות אכיפת החוק, מאמציו לתיקון תוצאות העבירה ולפיצוי על הנזק שנגרם בגינה, חלוף הזמן מעת ביצוע העבירה, וכן השפעת הענישה עליו ועל משפחתו, לרבות שיקומו. (ע"פ 10444/06 עיני נ' מ"י (25/4/07), מפי כב' הש' ארבל; ע"פ 4980/01 הנ"ל; וכן סעיף 40 לאי לחוק העונשין).

א. לקולא אני רואה לקחת בחשבון את הודייתו של הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן בטרם הוחל בשמיעת ראיות, הודיה אשר חסכה זמן שיפוטי יקר, האחריות שנטל על עצמו בבית המשפט והחרטה שהביע על מעשיו, אם כי בפני קצינת המבחן התקשה לראות את הפגיעה באחר, נעדר אמפטיה כלפי קורבן העבירה, היה עסוק בעיקר בהשלכות המעשה על חייו, וניסה לגלגל את האחריות למעשה על עשאו, כמפורט לעיל. יחד עם זאת, בסופו של יום הורשע הנאשם על פי הודייתו, וויתר על הסיכוי לזיכוי בתום ההליך.

ב. כן אני רואה להתחשב לקולא בגילו הצעיר של הנאשם, בעברו הנקי ובנסיבותיו האישיות, לרבות הנסיבות הנוגעות לבני משפחתו הנורמטיבית, לרבות אחאיו, כפי שפורטו בהרחבה בתסקיר שירות המבחן, מפי סנגורו, בעדויות האופי, ובמסמכים שהוגשו לעיונו של בית המשפט. הנאשם היה כאמור בן 18 וחודש בעת ביצוע העבירות, ונמנה על קבוצת "הבגירים הצעירים". (על השלכותיה של נסיבה זו ראו ע"פ 2357/13 איתמר רוש נ' מ"י (6/10/13), מפי כב' הש' רובינשטיין).

ג. עוד תלקח בחשבון תקופת מעצרו של הנאשם בתיק זה מיום 16/8/14 - 12/11/14, ומיום 9/2/15 עד היום, למעט שלושה ימים מיום 18/9/15 - 20/9/15, בהם יצא לחתונת קרובו.

ד. לחובתו של הנאשם עומדת חוות דעתו של שירות המבחן, מהנימוקים שפורטו לעיל, ובעיקר קיומו של סיכון להישנות ביצוע התנהגות דומה בעתיד. נוכח הערכה זו, אני רואה להעדיף את אינטרס המניעה על אינטרס השיקום.

ה. עם זאת, נוכח מכלול השיקולים לקולא שפורטו לעיל - לרבות גילו הצעיר, נסיבותיו האישיות, הקושי שיגרם

למשפחתו עקב מאסרו, תקופת מעצרו ולקיחת האחריות על ידו - לא ימוצה הדין עם הנאשם.

15. אחידות הענישה

חשיבות רבה יש ליתן אף לעקרון של אחידות הענישה, משנידון עשן, שותפו של הנאשם לעבירות ל-18 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית, כמפורט לעיל.

מדובר בעקרון יסוד במערכת המשפט הפלילי, ה"משקף את ערכי השוויון, ההגנות והצדק, ואף את האינטרס לשמור על אמון הציבור בהליך הפלילי ובמערכת המשפט". (ע"פ 5195/11 **קריניאן נ' מ"י** (28/3/12), מפי כב' הש' הנדל). עם זאת נקבע, כי אחידות אינה בהכרח זהות. קיומה של פרשה אחת מחייבת קנה מידה אחיד לבחינת הענישה של המשתתפים השונים, אך אין משמעות הדבר כי השורה התחתונה צריכה להיות זהה, אלא שעליה לשקף את נסיבותיו הייחודיות של כל משתתף ואת חלקו ומשקלו בפרשה. לסוגים דומים של נסיבות צריך להינתן משקל זהה, אך התוצאה תלויה בתוכן הנסיבות ולא רק בקיומן. (ראו גם ע"פ 5640/97 **רייך נ' מ"י**, פ"ד נג(2) 433, 470 מפי כב' הש' אילן; רע"פ 3173/09 **פראגין נ' מ"י** (5/5/09), מפי כב' הש' רובינשטיין).

עקרון אחידות הענישה אינו נכלל במפורש בתיקון 113 לחוק העונשין, אך בית המשפט רשאי לשקול נסיבות נוספות הקשורות ביצוע העבירה. (על חשיבותו של עיקרון אחידות הענישה, ראו דבריו של כב' הש' ג'ובראן בע"פ 9545/09 **אלדין נ' מ"י** (24/3/10)).

לזכות הנאשם ייאמר כי אף שהוא ועשן הם בגירים צעירים, עשן מבוגר ממנו בכשנתיים. ועוד, הנאשם הודה בטרם נשמעו ראיות, ואילו עשן הודה לאחר שנשמעו מספר עדים. בנוסף יצוין, כי על אף שעשן אמר לנאשם לירות לעבר שפיק, הנאשם לא עשה כן, ושפיק נסע מהמקום. בנוסף, שהה הנאשם במעצר עד תום ההליכים, לאחר שחזר מבחירתו אל בין כתלי תא המעצר, לאחר ששוחרר בתנאים מגבילים.

לחובתו ייאמר כי אף שהמעשה בוצע בצוותא, יש חומרה בכך שהנאשם הוא אשר עשה שימוש באקדח במהלך השוד, ואף דרך אותו, כמפורט לעיל. לא נעלם מעיני כי השניים הצטיידו באקדח יחדיו, וכי גם עשן עשה שימוש בנשק קר במהלך האירוע, אך קיימת הבחנה מסוימת בין שני סוגי הנשק, מקל וחומר כאשר הסכין נלקחה מהעמדה, ולא הובאה מלכתחילה. למען הסר ספק, שני הנאשמים ביצעו את כל המעשים בצוותא. איני רואה לקבל את טיעוני ההגנה לגבי האופן בו הגיע האקדח לידי הנאשם, משנחסמה הדרך להביא ראיות נוספות לנסיבות ביצוע העבירה, שלא בא זכרן בכתב האישום המתוקן במסגרת הסדר הטיעון, ללא בקשה מפורשת מבית המשפט לעשות כן, וקבלת רשות לכך, ומשהתנגדה המאשימה נחרצות לדבר. (לענין זה ראו ע"פ 3667/13 **חטיב נ' מ"י** (14/10/14), מפי כב' הש' דנציגר; ע"פ 6802/14 **פלוני נ' מ"י** (6/1/15), מפי כב' הש' חיות, פוגלמן וזילברטל; ע"פ 5841/14 **מ"י נ' ארקאן** (8/7/15), מפי כב' הש' שהם, והפסיקה המאוזכרת שם).

השיקול המכריע את הכף להמנע מלהשית על הנאשם עונש זהה לזה שהושת על עשאו, הוא תסקיר שירות המבחן, אשר המליץ להעמיד את עשאו במבחן, ולא זו בלבד שנמנע מהמלצה טיפולית לגבי הנאשם, הוא אף המליץ להטיל עליו ענישה ממשית וקונקרטית, משהעריך כי קיים אצלו סיכון לחזרתיות. יש לזכור כי כב' הש' פיש ציין במפורש כי רק כביטוי למאמצי השיקום, הטיל על עשאו תקופת מאסר קצרה יותר משהיה מטיל אילו לא כן. לא נעלם מעיני כי ההגנה טענה שלולא היה הנאשם נתון במעצר, היה באפשרותו להעזר בשירות המבחן לצורכי שיקום, ואולם, מהתסקיר עולה כי הנאשם לא הפיק תועלת ממשית מהשתתפותו בקבוצה הטיפולית, כמפורט לעיל. מכל מקום, ההחלטה להעצר שנית היתה שלו, לאחר ששוחרר בתנאים מגבילים.

בנסיבות אלה, על אף שהיה מקום להחמיר עם הנאשם באופן משמעותי, לאור העקרון של אחידות הענישה, אני רואה להחמיר בעונשו במידה מועטה בלבד, בין השאר משיקולי מניעה.

16. נוכח המקובץ לעיל, אני רואה לגזור על הנאשם עונשים כדלקמן:

א. 23 חודשי מאסר בפועל, בניכוי תקופת מעצרו בתיק זה מיום 16/8/14 עד יום 12/11/14, ומיום 9/2/15 עד היום, בניכוי שלושה ימים בהם יצא לחתונת קרוביו.

ב. מאסר על תנאי למשך 15 חודשים שהנאשם לא ישא בו זולת אם יעבור במשך 3 שנים מיום שחרורו עבירה בה הורשע, או כל עבירת אלימות או רכוש מסוג פשע או עבירה של החזקת אגרופן או סכין שלא כדין, ויורשע בה בתוך תקופת התנאי או לאחריה.

ג. מאסר על תנאי למשך 8 חודשים שהנאשם לא ישא בו זולת אם יעבור במשך 3 שנים מיום שחרורו עבירת אלימות או רכוש מסוג עוון, לרבות עבירת איומים, למעט החזקת נכס חשוד כגנוב, ויורשע בה בתוך תקופת התנאי או לאחריה.

ד. פיצוי כספי בסך 10,000 ₪ לשומר. הפיצוי ישולם ב- 10 תשלומים חודשיים שווים ורצופים מיום 1/12/15 ובכל אחד לחודש שלאחריו. לא ישולם תשלום כלשהוא במועדו, תעמוד כל יתרת הפיצוי לפרעון מיידי, ותשא הפרשי הצמדה וריבית מהיום ועד ליום התשלום המלא בפועל.

לא נעלם מעיני כי על עשאו הושת פיצוי נמוך מזה, אך הנאשם הוא שאיים על השומר באקדח, ולאחר שדרכו איים עליו שוב, תוך הטלת אימה ממשית ומוחשית, מבלי לגלות אמפטיה לסבלו גם במהלך התקופה שעברה מאז.

17. שירות בתי הסוהר מתבקש לשלב את הנאשם במסגרת טיפולית בין כתלי הכלא במהלך מאסרו, כפי שביקש מקצינת המבחן, בתקווה כי הנאשם יאזור כוחות להרתם להליך הטיפול, ולערוך שינוי בחייו, הן עבור עצמו, והן בשל האינטרס הציבורי - על מנת להפחית את מסוכנותו לציבור, עת יצא לחופשי.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, ז' חשוון תשע"ו, 20 אוקטובר 2015, במעמד הצדדים.